

Pakkumuskutse

Justiitsministeerium kutsub esitama pakkumust, et leida teostaja uuringu „Õigusrikkujate vaimse tervise uuringu“ läbiviimiseks

1. ÜLDINFO	
1.1 Tellija asutus	Justiitsministeerium
1.2 Tellija kontaktisik	Mari-Liis Sööt, Justiitsministeeriumi kriminaalpoliitika osakonna analüüsitalituse juhataja, e-mail: mari-liis.soot@just.ee
1.3 Uuringu eesmärk ja hangitava objekti kirjeldus	Eesmärk on leida õigusrikkujate vaimse tervise uuringu teostaja. Uuringu teostaja esitab uuringu esialgsed- ja lõpptulemused elektrooniliselt kirjalike aruannetena (vahearuanne ja lõpparuanne).
1.4 Maksimaalne maksumus km-ta ¹	Maksimaalselt 21 666
1.5 Maksimaalne maksumus km-ga	Maksimaalselt 26 000
1.6 Lepingu soovitatav sõlmimise kuupäev	30.05.2018
1.7 Lepinguperioodi pikkus	Kuni 10 kuud
1.8 Hankelepingu rahastamisallikas	50% Justiitsministeeriumi eelarve ja 50% SA Eesti Teadusagentuuri RITA 2 toetus
1.9 Maksetingimused	Töö eest tasumine toimub pakkuja poolt üleandmise-vastuvõtmise akti allkirjastamise järgselt kahes etapis, vastavalt p. 2.4. toodud ajakavale, millest I&II etapi tööd moodustavad 80% eelarvest ja III etapp 20% eelarvest.
2. TELLITAVA UURINGU KIRJELDUS	
2.1 Uuringu eesmärk	Taust Eestis puudub ülevaade õigusrikkujate vaimsest tervisest, õiguskaitsetöötajate oskused vaimse tervise häiretega õigusrikkujatega suhtlemiseks on puudulikud (vaimse tervise häirega inimesed võivad olla impulsiivsemad, ootamatu käitumisega ning nendega suhtlemine eeldab vastavat väljaõpet) ning puuduvad lahendused ja sekkumised vaimse tervise häiretega inimeste kindlaks tegemiseks (skriinimiseks) ja nende spetsiifiliseks kohtlemiseks kokkupuutel õiguskaitsega. Eesmärk 1) Selgitada välja vanglates ja arestimajades kinni peetud isikute enim levinud vaimse tervise häired ning vaimse tervise häiretega õigusrikkujate osakaal õiguskaitseüsteemis. 2) Pakkuda teiste riikide kogemustele tuginedes välja lahendused vaimse tervise häiretega õigusrikkujate kohtlemiseks politseis ja vanglateenistuses (s.h. meetod skriinimiseks) ning õiguskaitsetöötajate vastavaks erialaseks ettevalmistamiseks. Tulemus Uuringu tulemusena antakse politseile ja vanglateenistusele sisend/soovitused vaimse tervise häiretega õigusrikkujate skriinimiseks ja kohtlemiseks. Sisekaitseakadeemiale antakse sisend/soovitused vangla- ja politseiteenistujate koolitus- ja täiendõppekava täiendamiseks.
2.2 Uuringu sihtrühm ja uurimisküsimused	Uuringu kitsamaks uurimisobjektiks on kinnipeetavad ning arestialused ning arestimajade ja vanglate tööprotsessid, mis seonduvad vaimse tervise häiretega õigusrikkujate kohtlemisega.
2.3 Uuringu võimalik meetodika	Uuringu meetodika põhineb tellija esialgsel hinnangul sellele, kuidas on antud ressursside piires võimalik eesmärgini jõuda, samas on oodatud

¹ Eeldatav maksumus on hankija poolt hankelepingu täitmisel eeldatavalt makstav kogusumma (käibemaksuta), arvestades mh tõenäolisi hankelepingu alusel tulevikus tekkivaid kohustusi ja hankelepingu uuendamist. Füüsiliste isikutega sõlmitavate lepingute korral tuleb eeldatava maksumuse sisse arvestada ka tööandja maksud ja maksed.

pakkujapoolsed ettepanekud metoodika (sh kitsama sihtrühma) muutmiseks, pidades silmas uuringu eesmärki.

Metoodika jaguneb kaheks, millest esimene põhineb peamiselt registripäringutel ja keskendub andmeanalüüsile, ning teises osas analüüsitakse praeguseid tööprotsesse võimalikku sobivat kohtlemismudelit politseile ja vanglatele, kasutades selleks ka teiste riikide näiteid:

I osa: registriandmete analüüs, mille tulemusena selgub vaimse tervise häirete tüüp ja sagedus vanglates ning arestimajades.

Et selgitada välja vanglates ja arestimajades kinni peetud isikute enim levinud vaimse tervise häired, tuleks analüüsida olemasolevaid andmeid:

a) Vanglate meditsiiniosakondade poolt viimase kahe aasta jooksul väljastatud diagnoosid võimaldavad saada ülevaate vanglas olevate inimeste diagnooside kohta – need andmed väljastab justiitsministeerium uuringu tellijale identifitseerimist mittevõimaldaval kujul.

b) Päringud vanglate infosüsteemi (VANGIS) ning vajadusel E-toimikusse [politsei infosüsteemi allsüsteemi (MIS-i) -alla 48 h kinni peetud isikute kohta] võimaldavad saada andmed aresti all olevate isikute kohta – need andmed edastab justiitsministeerium TEHIKule (<https://www.tehik.ee/>).

c) Päringud tervise infosüsteemi annavad infot arestialuste diagnooside kohta, võrrelda võimalusel vaimse tervise häire esinemist vabaduses ja vanglas – need andmed väljastab TEHIK justiitsministeeriumile identifitseerimist mittevõimaldaval kujul.

d) Kuna eelduslikult ei ole osa aresti all olevate isikute vaimseid häireid diagnoositud ning need ei avaldu tervise infosüsteemis, tuleb vajadusel läbi viia lisaküsitlus arestimajades seal hetkel viibivate õigusrikkujate kohta. Selle vajadus ja sisu selgub töö käigus. Tõenäoliselt tuleks selleks koostööd teha arestimaja meditsiinipersonaliga, nt kogudes neilt teatud perioodil (nt nädal) hinnangulist infot arestialuste tervises seisundi kohta kontrollküsimuste (skriiningküsimuste) abil (kuna diagnooside määramine sellisel viisil pole ilmselt võimalik, saab tagasisidet üldisemal tasemel, nt vaimse tervise häire esinemise kohta). Tallinna arestimajades töötab 4 velskrit ja Jõhvis 1, mis piirab ka automaatselt andmete kogumise nende arestimajadega. Kontaktinfo arestimajade kohta: <https://www2.politsei.ee/et/nouanded/info-arestialuse-lahedasele/arestikambrite-kontaktid-kohtumiste-ja-pakkide-vastuvotmise-ajad.dot>

Nimetatud päringute abil profileeritakse vaimse tervise häiretega kinnipeetud isikud, võimalusel tuletatakse õigusrikkujate osakaal ja profiil Eestis laiemalt.

Registripäringute ajaperioodi täpsustatakse uuringu teostajaga, esialgu on selleks pakutud viimased kaks aastat (2016, 2017). Arestimajades viibivate õigusrikkujate kohta kaardistatakse hetkeseis.

Uuringu selle osa teostamiseks on ilmselt vajalik TÜ inimuuringute eetikakomitee nõusolek, mille taotleb pakkuja (<https://www.ut.ee/et/teadus/eetikakomitee>).

Registriandmete töötlemiseks vajaliku andmekaitseinspektsiooni loa taotleb justiitsministeerium.

II osa: Eesti ja välisriikide olukorra analüüs koos soovitud tegude Eestile edasiseks tegutsemiseks

Et pakkuda välja lahendused vaimse tervise häiretega patsientide kohtlemiseks politseis ja vanglateenistuses:

a) Viiakse läbi intervjuud või ümarlaud politsei- ja vanglateenistuse töötajatega, sh kriminaalhooldusega, kes selgitavad uurijatele tänaseid

	<p>koostöömudeleid õiguskaits- ja tervishoiusüsteemi vahel. Ruumid tagab justiitsministeerium.</p> <p>b) Tuuakse 2-3 näidriigi olukorra kirjeldus, kus on olemas töötavad vaimse tervise häiretega õigusrikkujate kohtlemise mudelid. Välisriikide valik toimub koostöös justiitsministeeriumiga, arvestades nende riikide kogemusi, mis on edukalt panustanud vaimse tervise häiretega õigusrikkujate adekvaatsesse kohtlemisse.</p> <p>c) Pakutakse välja soovitud/esialgne mudel vaimse tervise häiretega inimeste kohtlemiseks õigussüsteemis, mis hõlmab koolitus- ja täiendõpet õiguskaits- töötajatele (SKA); koostöövorme politsei ja tervishoiusüsteemi vahel, kohtlemist vanglast ning erikriminaalhooldust.</p>
2.4 Ajakava	<p>Uuring peab valmima hiljemalt 01.04.2019.</p> <p>Uuring viiakse läbi kolmes etapis:</p> <p>Etapp 1: uuringu ettevalmistavad tegevused – meetodika täpsustamine, andmeanalüüsi võimaluste välja selgitamine, dokumendianalüüs. Tähtaeg: juuli lõpp 2018.</p> <p>Etapp 2: Registriandmete analüüs, vajadusel lisaküsitlus arestimajades, vaheraporti koostamine ja selle arutelu tellijaga. Välisriikide ja Eesti koostöömudelite analüüs ja ümarlaua/intervjuude läbiviimine. Tähtaeg: novembri lõpp 2018.</p> <p>Etapp 3: Soovituste välja töötamine. Uuringuraporti koostamine, esitamine tellijale, arutelu ja tulemuste tutvustamine. Tähtaeg: 01.04.2019.</p>
2.5 Lisatingimused	<ul style="list-style-type: none"> • Pakkuja võib täpsustada punktis 2.3 toodud meetodikat või esitada oma meetodika uuringu küsimustele vastamiseks. • Välisriikide analüüsil ning Eestile tehtavate soovitude puhul võiks pakkuja järgida tellija poolt ette antavat nn maatriks formaati, mida selgitakse pakkujale lepingu sõlmimise protsessis. • Analüüs koostatakse tihedas koostöös vastavate asutuste esindajatega, näiteks luues selleks uuringu juhtrühma, kuhu kuuluvad vanglate, sisekaitseakadeemia, politsei, haiglate & seotud ministeeriumide esindajad. Juhtrühmaga konsulteeritakse uuringu meetodikat ning arutatakse analüüsi tulemusi ja edasisi samme. Ruumid tagab justiitsministeerium.
3. TÄIENDAV INFO	
3.1 Pakkuja uurimismeeskonda kuuluvate liikmetele kehtestatavad nõuded	<p>Uurimismeeskonda peab kuuluma ekspert või eksperdid, kel on:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Varasem kvantitatiivse ja kvalitatiivse andmeanalüüsi läbiviimise ja uuringuraporti koostamise kogemus; • Varasem uuringute ja analüüside läbiviimise kogemus kriminaal-, sotsiaal- ja tervisepoliitika valdkonnas; • Varasem kogemus riiklike andmebaaside andmete analüüsimisel viimase viie aasta jooksul; • Psühhiaatriaharidus; • Kasuks tuleb psühholoogi osalemine uurimismeeskonnas ning psühhiaatri/psühholoogi kogemus vanglate/arestimajadega.
3.2 Muud tingimused	-
4. PAKKUMUSE ESITAMINE JA HINDAMINE	
4.1 Pakkumuse sisu	<p>Pakkumuses tuleb esitada:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Pakkuja üldandmed (nimi, aadress, jur. isiku puhul registrikood, pakkuja kontaktisiku kontaktandmed) 2) Uuringu meeskond koos rollidega ning liikmete vastavusega punktis 3.1 kehtestatud nõuetele; 3) Uuringus kasutatava meetodika detailne kirjeldus; 4) Uuringu läbiviimise ajakava; 5) Uuringu läbiviimise kogumaksumus kuluartiklite kaupa (koos käibemaksuga).

4.2 Pakkujate ja Pakkumuse vastavus ja tagasilükkamine	<ul style="list-style-type: none"> Juhul kui pakkuja (ekspert või uurimismeeskond) või pakkumus ei vasta hankija poolt käesolevas hinnapäringus esitatud tingimustele, siis pakkumust ei hinnata. Hankija lükkab tagasi pakkumuse, kui selle kogumaksumus ületab 26 000 eurot km-ga.
4.3 Pakkumuste hindamine	<ul style="list-style-type: none"> Hankija hindab kõiki esitatud tingimustele vastavaks osutunud pakkumusi. Hankijal on õigus vajadusel pakkumusi omavahel võrrelda. Edukaks pakkumuseks saab kõige rohkem punkte saanud pakkumus vastavalt järgmistele hindamiskriteeriumidele: <ul style="list-style-type: none"> a) uuringumeeskonna vastavus nõuetele (35 punkti) b) pakkumuse sisu ja meetodika (35 punkti) c) hind (30 punkti).
4.4 Pakkumuse esitamine	<ul style="list-style-type: none"> Esitatud pakkumus peab olema jõus vähemalt 60 päeva alates pakkumuste esitamise tähtpäevast. Pakkumus tuleb esitada elektrooniliselt ja digitaalselt allkirjastatuna hiljemalt 04.05.18 e-posti aadressile: mari-liis.soot@just.ee.